

Töösturid liiguvad tunnelilõpu valguse suunas

Ain Alvela

09.09.2010 00:00

Tootmisettevõtete juhid leiavad, et parim rohi majanduskriisi vastu on sihikindlus ja arengute ettenägemise oskus, aga ka julgus muutusi teha ning teinekord ehk karminagi näivaid otsuseid langetada.

▫ OÜ Addinol MM ärijuht Tiina Suija usub, et kui õlimüük üha suureneb, läheb järjest paremini ka tootjatel, kes seda õli oma masinates kasutavad. Foto: Julia-Maria Linna

Viimase aja majandusuudistes torkab silma tendents, et maailmamajanduse jäme ots on kaldunud Euroopa kätte - Euroopa kasvab kiiremini kui Ameerika. Euroopas omakorda on Saksamaa teistest riikidest ette rebinud.

Samuti tulevad uudistekanalitest rõõmustavad sõnumid Eesti kohta - "Eesti tööstustoodang on astunud ELis kiiremate taastujate sekka", "II kvartali SKP kasvas 3,5%", "Kasv on oodatust hoogsam".

Tõepoolest leidub küllaldaselt firmasid, kes kriisiga kiiresti kohanedes suutsid karmi aja hoopis enda arengu hüvanguks keerata.

Nii kinnitas OÜ Addinol MM ärijuht Tiina Suija, et Saksa õlikontserni Eesti tütarfirma on nii Saksamaa kui ka Eesti positiivsetes arengutes kaasosaline.

Õlimüüja käive kasvab tänu emafirma tõhusale toele

"Meie emafirma on alustanud investeeringutega tootmise laiendamisse, et paremini toime tulla kasvava nõudlusega määrdeainete järele," märkis Suija. "Meie lähinaabritest on hea näide Soome firma Sarlin OY, kes otsis selle aasta alguses omal initsiatiivil meiega kontakti ja juba kevadeks olid koostöölepingud alla kirjutatud ja tarned käivad."

number

- **19,5%** suurenes tööstustoodangu maht tänavu juulis 2009. aasta sama ajaga võrreldes. Lõviosa tõusust, 328%, andis elektroonikatööstus.

Suija kinnitas oma kogemustele viidates, et ka Eestis toimub areng. Ka Addinoli käive on Eestis viimase kuue kuuga kasvanud oma 40%. Head müügitulemused on kätte võitnud ka Addinoli Ida-Euroopa partnerid. 2009./2010. majandusaasta 11 kuu tulemuste põhjal on käive kasvanud Venemaal 57%, Ukrainas 47% ja Valgevenes 40%.

"Meie konkurentsieelis on pika ja sihikindla töö tagajärg, mida pole konkurentidel võimalik kiiresti ja kergesti meilt üle lüüa," usub Suija. "Töötan selle nimel, et leida meeskonda just selliseid inimesi, kes saaksid huvitava töö kaudu end veidike õnnelikumana tunda. Siis ei suuda meid murda mingid masud ega muud mured," rääkis Suija.

ASi Premia Tallinna Külmhoone juhatuse esimehe Kuldar Leisi sõnul oli kriisi puhkedes oluline stardikiirus, millal ja kui kiiresti oma kulusid ning äri filosoofiat muutma hakata.

"Premias oli eripärane see, et meie Läti tütarfirma hakkas kriisist rääkima kõige enne, tegi palgakärpeid ja muid ümberkorraldusi. Seetõttu andsid nad ka meile kui ematettevõttele märku, et kriis tuleb ja murrab kõiki lähiriike," meenutas Leis. "Seejärel tegime kärpeid Eestis ja Leedus, teist korda Lätis ja alles seejärel hakati Eestis kõva häälega kokkukohiust rääkima ja isegi riik mõõnis kärpevajadust."

Raskustes karastuvad nii firma kui selle töötajad

Leis on seda meelt, et kriis andis ja annab senini hea võimaluse südant kõvaks tehes oma tegevust ümber hinnata, meeskonda vahetada, teha ebapopulaarseid otsuseid.

Need, kes seda mõistavad ja kaasa tulevad, on tema hinnangul tulevikuks parim meeskond, kellega rindele minna.

Käibelt Eesti masinaehitusfirmade seas esikümnesse kuuluv AS Cargotec Estonia tegi otsuse rajada Narva uus tootmishoone koos vastse sisseseadega ajal, mil kriisist rääkimine võrdus ketserlusega. Toona tehti tootmismahu suurendamiseks 300 miljoni kroonini ulatuv investeering.

Nüüd tõdes ettevõtte tegevjuht Ivo Volkov, et ka Cargotec kannatab mahtude kahanemise käes, kuid investeering oli ettenägelik samm, et efektiivsust suurendada ning olla valmis tellimuste arvu kasvuks.

Oleme hakanud rohkem otsima eristumist ja unikaalsust.
Karel Saar, ASi Ilmarine juhatuse esimees

"Olen sada protsenti nõus, et kriisi aitab üle elada ettenägemisvõime. Cargotecil kontserniettevõtteks on see eelis, et meil on kasutada rohkem ajusid, aga tähtis on see nii väikesele kohalikule firmale kui ka üleilmsel turul tegutsevale suurettevõttele," selgitas Volkov.

Tuleb olla arenemisaldis, mitte oma naba imetlema jääda, resümeeris ta.

Kriis muutis Ilmarise sisemiselt tugevamaks

ASi Ilmarine juhatuse esimees Karel Saar tunnistas, et ettevõtte on kriisis kuidagi küll hakkama saanud ja sisemiselt tugevnenud, aga langus on firmat siiski kõvasti räsitud.

Kui 2007. aasta oli Ilmarisele kasumlik, siis 2008. aasta oli šokk ja tuli kannatada paari miljoni krooni suurust kahjumit. 2009. aastal suudeti end juba reorganiseerida, eksport hakkas kasvama ja domineerima, käivitati teadlik tootearendus ja suurema lisandväärtuse pakkumine, aasta lõppes paarisaja tuhande krooni suuruse kahjumiga. 2010. aastal koliti uutesse renditavatesse tootmisruumidesse.

Ettevõtte toodangust läheb umbes 95% ekspordiks, käive on juba esimese poole aastaga sama, mis 2009. aastal kokku.

Siiski möönis Saar, et kriis ei ole veel kaugeltki seljataga. "Marginaalid on ikka veel väiksed ja varasem kahjum on tagasi teenimata. See annab igapäevases majandustegevuses käibevahendite nappusega tunda," nentis ta.

"Tehtud tööd ja saavutatud tase toodete tarnimisel on muidugi võit, aga kriisist väljumine ja edukas hakkamasaamine on pikaajaline protsess, seda paari kuuga ei mõõda," lisas ta.

Tootmine elavneb

Statistikaamet

Tööstusettevõtted andsid 2010. aasta juulis 25% rohkem toodangut kui eelmise aasta juulis.

2010. aasta alguse mõõdukale kasvule järgnes kiire tõus — aprillis tootsid ettevõtted 19%, mais 17% ja juunis 21% rohkem toodangut kui 2009. aasta samadel kuudel.

Töötleva tööstuse toodang suurenes eelmise aasta juuliga võrreldes 23%. Oluliselt (38%) suurenes juulis töötleva tööstuse toodangu müük ekspordiks. Välisurule müüdi juulis ligi 2/3 kogu töötleva tööstuse toodangust.

Kommentaariid

Kuldar Leis, ASi Premia Tallinna Külmoone juhatuse esimees

Kriisi ajal proovisime oma kasumlikumaid harusid arendada ja vaadata natuke pikemas perspektiivis kui kriisi lõpp. Tegelikult võitlesime ellujäämise nimel ja üha vihasemalt konkurentidega, kes kriisi levides viimseid hingetõmbeid hakkasid tegema. Kiusatus oli jõuliselt turgu ümber jagada, paraku ei ole kriis suuri muudatusi toiduturul olijate seas teinud.

Karel Saar, ASi Ilmarine juhatuse esimees

Oleme hakanud rohkem otsima eristumist ja unikaalsust. See sünnib varem juhuslikult tehtud projektide kaudu, mida analüüsid leiad, et seda võiks ka tulevikus teha. Kriisi mõju on olnud kahepidine. Negatiivsed aastatulemused ei rõõmusta kedagi. Samas selle sees leitud uued suunad ja efektiivsuse kasv teevad head meelt, ent võitlus käib ikka edasi.

pane tähele
ettevõtete käitumismudelid majanduskriisi ajal

Addinoli aitavad saksa täpsus ja eesti jonn

- Selged eesmärgid ja strateegia nende saavutamiseks. 2008. aasta alguses töötas Addinol välja pikaajalise arengukava. Nüüd on hea meel väita, et kuigi masu ajal said meie numbrilised näitajad räsida, pidas valitud strateegia siiski hästi vastu.
- Tugev meeskond. Koolitame nii oma inimesi kui ka koostööpartnereid, et olla kursis õlimaailma uusimate saavutustega ja osata määrata oma kohta selles protsessis.
- Oma meeskonda otsime uusi liikmeid väga hoolikalt. Eesmärk on leida inimesed, kes ise väga tahavad meie pakutavat tööd teha ja kes sobivad hästi kokku olemasoleva meeskonnaga.
- Kvaliteetsed tooted. On selgemast selgem, et kui toode pole kvaliteetne, siis pikka aega seda klientidele pähe määrada pole võimalik.
- Emafirma tugi. Oleme Saksa tootja 100% tütarfirma Ida-Euroopas. Me oleksime justkui tootja käepikendus 1/6 planeedist, kuna meie hallata on umbes 20 miljonit km² maakerast.

Allikas: Tiina Sujja

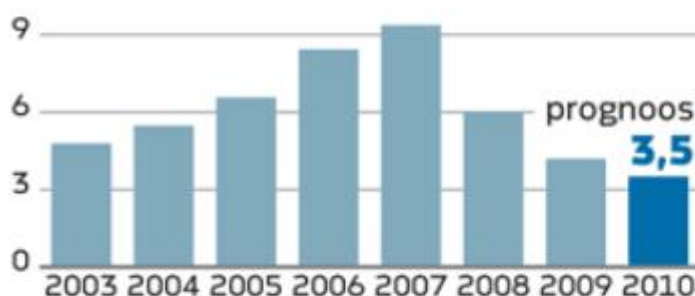
Ilmarine püsib kõigi hädade kiuste

- Kui töö kadus, siis võeti esimese hooga vastu iga töö ja iga hinnaga. See tekitas miinuseid ja sellest loobuti.
- Orienteerumine vaid eksportturgudele. Nõudis aega ja lisaraha, aga pikemas perspektiivis õigustatud.
- Tootmise üldkulude reorganiseerimine, kokkuhoid ja ka koondamine.
- Kvaliteeditasemele tõstmine, sertifitseerimine.
- Omatoodete arendamine ja sellega eksporditurgudele minek. Väiksed edusammud, mis on siiski väga olulised.
- Paremad tootmistingimused. Väga oluline nõudliku kliendi, aga ka töötajate suhtes. Väga hea efekt, meie jaoks on hetkel oluline vaid 2011 ja edasine rendisumma (tootmise kasumlikkus versus toomishoone omaniku ootused).
- Ärifilosoofia ei ole kardinaalselt muutunud. Masu on lisanud efektiivsust ja juhatanud ettevõtet sellele teele, et kus ollakse edukad, sinna ongi vaja senisest rohkem panustada.

Allikas: Tiina Sujja, Karel Saar

Rahapaigutused üha väiksemad

▶ töötleva tööstuse ettevõtete investeeringud materiaalsesse põhivarasse, mld kr

Allikas: Statistikaamet